

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Obligationibus Specialibus Certorum Statuum, De
Sacramentis In Genere, Et In Specie, Et De Censuris Et Irregularitatibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDXXXIV.

VD18 90392167

Q. 3. Quinam sunt effectus Excommunicationis majoris?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41032

blicè denuntiati item notorii percussores Clericorum, hoc est ii, quorum percussio publica nullâ potest tergiversatione celari, nec ullo juris suffragio excusari, licet non sint denuntiati. Equidem juxta Conc. Basiliense sess. 20. & Bullam Leonis X. de Concordatis approbatam à Conc. Later. 5. vitandi sunt etiam omnes, quos notoriè in excommunicationis sententiam constiterit incidisse. Sed ex usu prævalet Bulla Martini V. quæ quidem non extat in actis Conc. Constantiensis, sed refertur à S. Antonino 3. p. Tit. 25. cap. 3. Unde excommunicati alii sunt tolerati, quos scilicet fideles non tenentur vitare: & alii non tolerati, quos tenentur vitare, nempe nominatim & publicè denuntiati, vel notorii percussores Clericorum. Varii Doctores Galli dicunt publicum Clerici percussorem in Gallia vitari non debere, nisi accesserit sententia quâ declaratur injustus Clerici percussor: quia secundum legem vel consuetudinem regni, ad notorietatem facti criminosi requiritur declaratoria Judicis sententia.

Q. 3. *Quinam sunt effectus Excommunicationis majoris?*

Resp. Sunt septem, nam excommunicatus etiam toleratus & contritus. I. Privatur communibus Ecclesiæ suffragiis, scilicet Sacrificiis, Orationibus, Indulgentiis: ita ut non liceat Sacerdoti tanquam Ecclesiæ Ministro, & nomine Ecclesiæ pro illo Sacrificium, nec preces

in Sacrificio, nec Horas Canonicas offerre: quæ si pro illo fiant, non ei profunt. ex c. *Sacris, de sent. excom.* & c. *audi* & c. *omnis*. I. q. 3. nam Ecclesia, hoc ipso quod privat aliquem communibus suffragiis, prohibet ne pro illo applicentur.

Porro per communia illa suffragia intelliguntur spiritualia quædam subsidia, quibus Ecclesia suffragatur suis membris, sive in ordine ad satisfactionem pro pœna temporali sive in ordine ad impetranda aliqua bona præsertim spiritualia vel quæ ad illa juvent. Revocanturque ad Sacrificium Missæ, orationes & indulgentias. Potest tamen quis privatus preces & Sacrificium, & alia opera nomine privato seu tanquam persona privata pro eo offerre: quia hæc sunt suffragia privata. Item secundum multos licet Sacerdoti tanquam personæ privatæ *in memento* pro eo mentaliter orare; sed non per orationes quæ Ecclesiæ nomine pro ejus membris dicuntur, nec ut Minister Christi; nemini enim licet Ecclesiæ suffragia etiam pro tolerato offerre; alioqui tolleretur præcipua pœna & ratio excommunicationis; & quia Constitutio Martini V. nullum favorem toleratis concedit, ergo ii, nunc ut antea, excluduntur à suffragiis Ecclesiæ.

2. Privatur receptione & administratione Sacramentorum, ita ut mortaliter peccet, si aliquod recipiat, vel sine necessitate & non requisitus administret. Quia ageret contra prohibitionem Ecclesiæ in re gravi ad religionem

pertinente, ex c. 59. de sent. excom. & c. 4. & 6. de clerico excom. Unde non potest absolvi à peccatis, nisi prius fuerit ab excommunicatione absolutus.

Item ei non licet sub mortali interesse sacro, aut divino officio, c. alma. 1. de sent. excom. in 6. quòd si facilè possit absolutionem à Censura sibi comparare, & non conetur, omissio Sacramentorum Pœnitentiæ & Eucharistiæ, imo & Missæ. dum urget præceptum, ei ad culpam mortalem imputabitur; quamvis in tali statu teneatur ab illis abstinere. Quia lex præcipiens aliquid, præcipit etiam media ad illud necessaria, saltem non valde difficilia, qualis est Censuræ remotio, ad quam aliunde tenetur. Potest tamen concionem audire, c. 43. de sent. excom. sed finitâ concione tenetur recedere, ne cum aliis communicet.

Si autem sit obligatus ad Horas Canonicas, tenetur eas solus recitare, non quidem ut persona publica & ab Ecclesia legata; cum sit ab ejus corpore abscissus, saltem jure si sit toleratus, sed ut persona, privata: par enim non est, ut quis commodum ex suo delicto percipiat. Deinde excommunicatio cum sit pœna, non debet obligationem & onus auferre, & immunitatem conferre. Sed ei non licet adhibere socium, nam omnis communicatio cum alio est ei prohibita, præsertim in orationibus; nec ei licet dicere: *Dominus vobiscum*; quia hæc verba significant publicæ personæ sacram cum populo communicationem, quæ ei interdicta

est: quare ejus loco debet dicere: *Domine exaudi orationem meam, &c.*

3. Est inhabilis ad dignitates, & Beneficia accipienda, ita ut resignatio, electio, præsentatio, collatio, permutatio; & quælibet alia Beneficii provisio facta in favorem excommunicati etiam tolerati, & acceptatio sit nulla *c. 7. de cleric. excom.* Item est inhabilis ad pensionem Clericalem; nam communione Ecclesiæ privatus, est incapax recipiendi bona Ecclesiæ dispensationi commissa. Idque constat ex usu, & stylo Curia, nam in litteris Pontificis apponitur absolutio ab excommunicatione ad hunc effectum. Quare qui in excommunicatione obtinuit Beneficium aut pensionem Clericalem, non potest percipere fructus, & si perceperit, tenetur eos restituere; nec potest tale Beneficium permutare, aut resignare in favorem. Quia nullum jus ad Beneficium, pensionem & fructus habet, cum ejusmodi collatio sit nulla. Idque licet ignoretur excommunicatio, quia ignorantia invincibilis, licet excuset à culpa, non tamen facit actum validum, qui erat aliàs invalidus; nam actus non potest esse validus sine omnibus requisitis ad ejus valorem.

Imò excommunicatus quamvis Beneficio ante obtento non privetur, & idè ad horas obligetur ratione illius, potest tamen eo privari; & non facit fructus suos durante excommunicatione, ideòque eos omnes ac distributiones restituere tenetur ante omnem sententiam.

am. Ita Covar. Suarez, Tolet. & alii multi, ex c. 53. de appellat. Ibi. *illi proventus Ecclesiastici merito subtrahuntur, cui Ecclesiæ communicatio denegatur.* Hanc autem privationem ipso facto latam esse, docet valde communis sententia, tum quia vox *subtrahuntur*, significat factum ex vi Censuræ, non præceptum de imponenda illa pœna: tum quia hæc privatio fructuum æquiparatur ibi privationi communionis Ecclesiæ; nec suspenditur per appellationem ab excommunicatione, ibid. *Ita Suarez.*

4. Privatur omnis spiritualis jurisdictionis usu, ita ut peccet mortaliter, si ordinet, Censuras vel leges ferat, dispenset, conferat Beneficia, ad ea eligat, instituat, præsentet, &c. c. 24. *de sent. & re judic.* tamen actus jurisdictionis, si toleratus sit, sunt validi ob bonum commune, ex constit. Martini V. cit. ubi dicitur posse ab excommunicatis toleratis recipi Sacramenta.

5. Excommunicato etiam tolerato interdicitur omnis communicatio cum fidelibus, c. 18. 29. & 59. *de sent. excom. & c. alma.* hoc Tit. in 6. & c. 2. *de except.*

Primò quidem in rebus Sacris, ut in Missæ Sacrificio, & aliis divinis Officiis, quo nomine comprehenduntur Horæ Canonicæ, omnis Oratio publica, Processio, Benedictio, aliæque similes actiones sacræ, quæ solemniter fiunt ex institutione Christi vel Ecclesiæ, aut propriæ sunt alicujus Ordinis Clericalis.

Qq 3

Quòd

Quòd si excommunicatus in Ecclesia divinis Officiis interfit, si toleratus sit, non debent intermitti Officia; quia non est vitandus: si verò sit nominatim denunciatus, monendus est à celebrante ut exeat; quòd si non pareat, incurrit novam excommunicationem Papæ reservatam, sicut & alii qui prohibent ne exeat, *Clement. 2. de sent. excom. & tunc si commodè fieri potest, vi expellendus est: si nequeat expelli astantes exire tenentur, ne cum illo communicent; & ipse Sacerdos tenetur Missam inchoatam abrumperè, si nondum incepit Canonem: si incepit, debet solo Ministro manente pergere usque ad Communionem inclusivè, & reliqua perficere in Sacristia. Sacerdos autem scienter celebrans coram excommunicato vitando, peccat mortaliter, & ligatur interdicto ab ingressu Ecclesiæ, c. 8. de privil. in 6.*

Secundò in Actionibus forensibus, ita ut excommunicatus nequeat esse Judex, Procurator, Actor, Tabellio, testis, &c. nec liceat tales actiones exercere, c. 8. de sent. excom. in 6. ejus tamen Acta valent si sit toleratus & non repellatur: secùs, si non sit toleratus.

Tertiò in actionibus civilibus, juxta hunc versum.

Os, orare, vale, Communio, mensa negatur.

Os, Significat colloquium, allocutiones sive nutibus, sive verbo aut scripto, & quævis amicitiae signa, ut oscula, amplexus, &c. Orare, idest

id est communicatio in orationibus & divinis Officiis, *Vale*, significat salutationes urbanas verbo, nutu, aut alio signo, *Communio*, id est, omnis societas, quæ habetur in communi habitatione, in contractibus, negotiis, & aliis actionibus: ita ut non liceat cum eo contrahere, laborare, iter facere, aut quodvis opus præstare. *Mensa*, denotat omnem convictum & convivium. Ecclesia autem, utpote communitas perfecta habet potestatem, non minus quam quælibet alia, subditos sibi non obsequentes à reliquorum consortio segregandi; & eam utitur, tum ne rebelles criminis contagione alios inficiant, tum ut ipsi tantò magis pudefacti citius resipiscant, tum ad exemplum & terrorem aliorum.

Licet tamen extra divina Officia communicare cum non tolerato, in his casibus in jure exceptis, ut c. *Quoniam*. 11. q. & hoc versu contentis.

Utile, lex, humile, res ignorata, necessè.

1. Itaque causa excusans est utilitas spiritualis etiam ipsius excommunicati, cum scilicet id expedit ad ejus salutem ut ad meliorem frugem reducatur c. 43. de sent. excom. Item alterius utilitas temporalis notabilis, v. g. ad perendum consilium, subsidium, vel solutionem debiti; non tamen ad denuo contrahendum, ex c. 34. eod. tit. 2. Est lex nempe conubii, quæ jubet ut conjuges mutua sibi officia præstent. 3. *Humile*. sunt officia filiorum erga parentes, & famulorum erga Dominos, si serviebant.

Qq 4

viebant.

viebant ante excommunicationem; item inferiorum erga Superiores quoad ea quæ spectant ad communicationem necessariam iis qui habitant in eadem familia, &c. 4. Est ignorantia juris vel facti. 5. Est casus necessitatis animæ vel corporis alterutrius, v. g. ad comparanda victui necessaria, &c. Item necessitas auxilii, consilii, vel refugii. 6. Effectus est irritatio gratiarum Apostolicarum, c. 1. de rescript. in 6. Quare Papa in suis rescriptis præmittere solet absolutionem ab omnibus Censuris duntaxat ad effectum gratiæ ab ipso concessæ. Quæ si omitteretur in rescripto, irrita esset gratia concessa excommunicato. Non ideò tamen legitimè possidetur Beneficium per resignationem simoniacam in Curia Romana obtentum sub illa absolutione ad effectum; quia talis provisio est nulla, cum sit obreptitia, & contra intentionem Papæ obtenta; & irrita independenter à Censura.

Not. Hæc omnia jura & pœnæ etiãnum vigent: ita ut quivis excommunicatus, etiam toleratus & occultus, peccet, dum communicat cum fidelibus in actionibus sacris vel profanis, aut actum quemlibet supradictum exercet. Nam Leo X. in Bulla cit. à Conc. Later. 5. sess. 1. approbata expressè declarat, se per suum decretum *non intendere excommunicatos, suspensos & interdictos in aliquo revelare, nec eis quomodolibet suffragari.* Quod jam declaraverat Conc. Basil sess. 20. & antea Martin. V. ut passim testantur Doctores, quamvis hoc
non

non legatur apud S. Antonin. potest tamen excommunicatus excusari ob impotentiam moralem, ut si non possit abstinere ab hac communicatione sine scandalo vel gravi damno, ut infamia gravi quando crimen est occultum; quia præcepta Ecclesiæ ordinariè non obligant cum gravi damno. Fideles autem non peccant communicando cum excommunicatis toleratis: secùs, si non sint tolerati, ex ead. constit.

7. Excommunicatus non toleratus privatur Ecclesiastica sepultura, ita ut non liceat in loco sacro eum sepelire; etsi sepeliatur, debeat exhumari, si ab aliorum corporibus discerni queat, c. 12. de sepult. ibi: *Sacris est Canonibus institutum, ut quibus non communicavimus vivis, non communicemus defunctis: Et ut careant Ecclesiasticâ sepulturâ, qui priùs erant ab Ecclesiastica unitate præcisi, nec in articulo mortis Ecclesiæ reconciliati fuerint.*

Sed quid, si excommunicatus resipuerit, & per contritionem perfectam justificatus fuerit?

Resp. Semper manet obnoxius his pœnis, donec absolutus sit, c. *Sacris, de sent. excom.* quia Censura, quamdiu manet, habet effectus suos. tamdiu autem manet, quamdiu non tollitur per absolutionem; & alioqui non esset opus absolutione.

Q. 4. *An est mortale communicare cum excommunicato non tolerato?*

Q. 5

Resp.